

Impact on developing life skills training, social or psychological ability to focus on health promotion and prevention of drug use among adolescents

## تحلیل کیفی فرصت‌ها و چالش‌های مدارس تلفیقی برای دانش‌آموزان دختر متوسطه کم توان و ناتوان

مریم اشرفی<sup>۱\*</sup>، دکتر محمدرضا عابدی<sup>۲</sup>، دکتر مصطفی عرب<sup>۳</sup>

### چکیده

**هدف:** هدف پژوهش حاضر تحلیل کیفی فرصت‌ها و چالش‌های مدارس تلفیقی برای دانش‌آموزان دختر متوسطه معلول در شهرستان خمینی‌شهر می‌باشد.

**روش:** این مطالعه با رویکرد تحقیق کیفی و با روش تحلیل مضمون (تماتیک) انجام گردید. که از طریق مصاحبه نیمه ساختار یافته و با نمونه‌گیری هدفمند جمع‌آوری داده‌ها با یک دانش‌آموز، مادر و مربی استثنایی شروع شد و تا اشباع داده‌ها (7 نفر) ادامه یافت. شرکت‌کنندگان در این مطالعه عبارت بود از کلیه دانش‌آموزان دختر ناتوان و کم‌توان دبیرستانی که معلولیت آن‌ها کم بینایی،

<sup>۱</sup> کارشناس ارشد مشاوره و راهنمایی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خمینی‌شهر. اصفهان. ایران. arabashrafi@yahoo.com

<sup>۲</sup> استاد تمام گروه مشاوره دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه اصفهان. اصفهان ایران. Dr.mr.abedi@gmail.com

<sup>۳</sup> دکتر مشاوره خانواده دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه اصفهان. اصفهان ایران. M.arab@edu.ui.ac.ir

نابینایی و کم شنوایی بود و در مدارس متوسطه مشغول به تحصیل بودند. تجزیه و تحلیل داده‌ها به‌طور مستمر همزمان با جمع‌آوری داده‌ها به‌صورت مقایسه‌ای انجام گرفت.

**یافته‌ها:** نتایج این پژوهش نشان داد که طی فرایند تحلیل داده‌ها در بخش فرصت‌ها چهار مضمون فراگیر بشرح زیر حاصل شد:

1- فرصت استفاده بهینه از وسایل توانبخشی در محیط طبیعی. 2- فرصت‌های شناختی-اجتماعی. 3- فرصت‌های عاطفی - اجتماعی 4- فرصت‌های عاطفی-هیجانی و در بخش چالش‌ها چهار مضمون فراگیر بدست آمد: 1- چالش اجتماعی. 2- چالش عاطفی. 3- چالش امکانات فیزیکی. 4- چالش هیجانی-عاطفی.

**نتیجه‌گیری:** در مدارس تلفیقی هم فرصت رشد وجود دارد و هم چالش‌های عاطفی، اجتماعی، فیزیکی و هیجانی ولی رویهم رفته فرصت رشد بیشتر از چالش‌ها می‌باشد.

**کلیدواژه:** دانش‌آموزان معلول - مدارس تلفیقی - فرصت - چالش

## مقدمه

اهداف آموزش و پرورش زمانی تحقق خواهد یافت که برنامه‌ها و محتوای آموزشی با توجه به نیازها و امکانات دانش‌آموزان تهیه و اجرا گردد. یکی از شیوه‌های شناخت نیازها خدمات مشاوره و راهنمایی است که از این طریق می‌توان توانایی و محدودیت‌های دانش‌آموزان را شناخت و از امکانات موجود حداکثر استفاده را به عمل آورد (شفیع‌آبادی 1390).

اغلب ناتوانی‌های افراد ما را از شناختن توانایی‌های آنان باز می‌دارد. بسیاری از افراد ناتوان، توانمندی‌هایی دارند که که ناشناخته می‌مانند چون ناتوانی آنان در مرکز توجه قرار می‌گیرد ما را از توجه کافی به آنچه می‌توانند انجام دهند باز می‌دارند بعضی از دانش‌آموزان ناتوانی‌هایی دارند که برای مشاهده‌گر آشکار نیستند. آنان نیازمند برنامه‌های آموزشی خاص هستند تا به زندگی پربار، شادمان و سازنده دستیابند بنابر این مهمترین واقعیت، ویژگی دانش‌آموزان استثنایی توانایی آنان است (بوود<sup>1</sup>، 1992. کافمن، 1995. اکر و کت<sup>3</sup>، 2002. اینزکو<sup>4</sup>، 2006).

دانش‌آموزان معلول در مدارس تلفیقی دارای مشکلات گوناگونی هستند (بکر<sup>5</sup>، 1995). از آنجایی که در مدارس تلفیقی دانش‌آموزان عادی و دانش‌آموزان معلول در کنار هم با شرایط یکسان تحصیل می‌کنند و مشکلات تحصیلی و خانوادگی و

1 Bowd

2 Kauffman

3 Crockett

4 Ainscow

5 Baker